

А. Р. Дунська

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ:

теорія і практика

КОНДОР

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

ДУНСЬКА Алла Рашидівна

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Навчальний посібник

Київ

К О Н Д О Р

2013

УДК 339/9
ББК 65.298
Д 83

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів
(Лист № 1/11-424 від 13.01.2012 р.)*

Рецензенти:

МОСТЕНСЬКА Тетяна Леонідівна - проректор з наукової роботи Національного університету харчових технологій, декан факультету економіки і менеджменту, зав. кафедрою менеджменту, д.е.н., професор.

ГОНЧАРОВ Юрій Вікторович - зав. кафедрою менеджменту Київського національного університету технологій та дизайну, доктор економічних наук, заслужений економіст України, професор, академік Академії економічних наук України зі спеціальності «Економіка підприємств».

Дунська А.Р.

Д 83 Зовнішньоекономічна діяльність: теорія і практика. Навчальний посібник / А.Р. Дунська. - Кондор-Видавництво, 2013. - 688 с.

ISBN 978-966-2781-33-5

В навчальному посібнику ґрунтовно розглянуті теоретичні та практичні аспекти здійснення зовнішньоекономічної діяльності, а саме категоріальний апарат та теоретико-методологічне підґрунтя здійснення зовнішньоекономічних операцій, питання регулювання зовнішньоекономічної діяльності, визначені типологія та особливості зовнішньоекономічних операцій та угод, систематизовані питання в сфері торгового посередництва на зовнішньому ринку, міжнародної оренди, докладно вивчені теоретико-прикладні аспекти організації виходу на зовнішній ринок, ціноутворення у зовнішній торгівлі, укладання зовнішньоторгового контракту, оцінки ефективності зовнішньоекономічних операцій, окремо досліджені основні засади спільного підприємства.

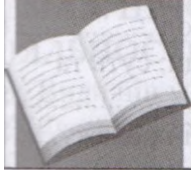
Головною відмінністю даного навчального посібника є окремий розділ, що присвячений суто практичним аспектам зовнішньоекономічної діяльності. Він насичений тестовими питаннями, задачами з прикладами розв'язку, задачами для самостійного вирішення, цікавими ситуаціями і творчими завданнями.

Книга містить наочний ілюстративний матеріал, схеми, таблиці, рисунки, контрольні питання. Наприкінці підручника міститься словник основних термінів, що використовуються при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності, на трьох мовах та перелік корисних інтернет-джерел в сфері зовнішньоекономічної діяльності.

УДК 339/9
ББК 65.298

ISBN 978-966-2781-33-5

© Дунська А.Р., 2011
© Кондор-Видавництво, 2011

Передмова..... 8

*РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ*

**ТЕМА 1. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ
СУБ'ЄКТІВ РИНКОВИХ ВІДНОСИН**..... 10

1.1. Зовнішньоекономічна діяльність в системі категорій міжнародної економіки..... 11

 1.2. Принципи здійснення зовнішньоекономічної діяльності..... 15

 1.3. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності..... 19

 1.4. Види зовнішньоекономічної діяльності..... 21

 1.5. Права суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності..... 24

Контрольні питання по темі..... 26

**ТЕМА 2. РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ**.....28

2.1. Система державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності..... 29

2.2. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності..... 33

2.3. Адміністративне регулювання зовнішньоекономічної діяльності..... 35

2.4. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності..... 37

2.5. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності..... 51

2.6. Економічне регулювання зовнішньоекономічної діяльності..... 61

2.7. Валютне регулювання в сфері зовнішньоекономічних відносин..... 64

Контрольні питання по темі..... 79

ТЕМА 3. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІ ОПЕРАЦІЇ ТА УГОДИ.....	80
3.1. Основні види зовнішньоекономічних операцій та угод.....	81
3.2. Зовнішньоторгові операції та зовнішньоторгові угоди: суть та класифікація.....	85
3.3. Алгоритм здійснення зовнішньоторгової угоди купівлі-продажу.....	88
3.4. Організація зовнішньоторгових операцій на підприємстві.....	93
3.5. Особливості укладання зовнішньоекономічних контрактів.....	103
3.6. Організація переговорів по контракту.....	109
3.7. Типовий міжнародний контракт купівлі-продажу.....	114
3.8. Структура і зміст зовнішньоторгового контракту купівлі-продажу товарів.....	115
<i>Контрольні питання по темі.....</i>	<i>131</i>
ТЕМА 4. ТОРГОВО-ПОСЕРЕДНИЦЬКІ ОПЕРАЦІЇ НА ЗОВНІШНЬОМУ РИНКУ.....	133
4.1. Сутність торгового посередництва в зовнішньоекономічній діяльності.....	134
4.2. Види посередників в зовнішній торгівлі.....	137
4.3. Визначення прав та винагороди посередників.....	143
4.4. Види торгово-посередницьких фірм.....	148
4.5. Структура та зміст посередницьких угод.....	152
4.6. Посередницькі операції на основі договорів комісії (консигнації)...	156
<i>Контрольні питання по темі.....</i>	<i>158</i>
ТЕМА 5. ОПЕРАЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ ОРЕНДИ.....	159
5.1. Сутність операцій міжнародної оренди.....	160
5.2. Класифікація видів міжнародного лізингу.....	167
5.3. Особливості договорів міжнародного лізингу.....	170
5.4. Сучасний стан лізингу в Україні та світі.....	178
<i>Контрольні питання по темі.....</i>	<i>183</i>
ТЕМА 6. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИХОДУ ПІДПРИЄМСТВА НА ЗОВНІШНІЙ РИНОК.....	184
6.1 Підходи до міжнародної сегментації.....	185
6.2. Вибір цільового ринку для здійснення зовнішньоекономічної діяльності.....	190
6.3. Вид та структура збутової системи підприємства, зайнятого зовнішньоекономічною діяльністю.....	192
6.4. Особливості маркетингового дослідження зовнішнього ринку.....	199
6.5. Глобальна мережа Інтернет як інструмент розширення зовнішньоекономічних операцій.....	207
<i>Контрольні питання по темі.....</i>	<i>217</i>

ТЕМА 7. ЦІНОУТВОРЕННЯ У ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	
	218
7.1. Види цін у зовнішній торгівлі.....	219
7.2. Фактори, що визначають експортну та імпорتنу ціни.....	220
7.3. Методологічні підходи до формування ціни при здійсненні зовнішньоекономічних операцій.....	227
7.4. Прогнозування експортної контрактної ціни.....	232
7.5. Прогнозування імпорتنної контрактної ціни.....	238
<i>Контрольні питання по темі.....</i>	242
ТЕМА 8. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	
	244
8.1. Методичні підходи до визначення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства.....	245
8.2. Показники економічної ефективності експорту та порядок їх розрахунку.....	250
8.3. Підходи до визначення економічної ефективності імпорту.....	251
8.4. Визначення економічної ефективності за співвідношенням цін на внутрішньому та зовнішньому ринках.....	254
8.5. Оцінка ефективності з використанням системи показників.....	256
<i>Контрольні питання по темі.....</i>	259
ТЕМА 9. СПІЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО.....	
	261
9.1. Спільне підприємство у системі міжнародних економічних відносин.....	262
9.2. Визначальні риси спільних підприємств та їх функціональні ролі ..	268
9.3. Організаційно-економічний механізм функціонування спільних підприємств.....	273
9.4. Сфера діяльності і партнерство в СП.....	280
9.5. Стратегія розвитку спільного підприємства.....	284
<i>Контрольні питання по темі.....</i>	285
<i>РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ ЗА САДИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	
ТЕМА 1. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ РИНКОВИХ ВІДНОСИН.....	
	286
Тестові питання для самоконтролю.....	287
Практичне завдання.....	296

ТЕМА 2. РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ	
ДІЯЛЬНОСТІ.....	297
Тестові питання для самоконтролю.....	297
Приклади розв'язку задач.....	320
Задачі для самостійного розв'язку.....	332
Ситуації для аналізу.....	337
ТЕМА 3. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІ ОПЕРАЦІЇ ТА	
УГОДИ.....	340
Тестові питання для самоконтролю.....	340
Приклади розв'язку задач.....	364
Практичні завдання.....	365
Ситуації для аналізу.....	372
ТЕМА 4. ТОРГОВО-ПОСЕРЕДНИЦЬКІ ОПЕРАЦІЇ НА	
ЗОВНІШНЬОМУ РИНКУ.....	373
Тестові питання для самоконтролю.....	373
Задача для самостійного розв'язку.....	386
Ситуація для аналізу.....	387
ТЕМА 5. ОПЕРАЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ ОРЕНДНІ.....	
Тестові питання для самоконтролю.....	388
Задачі для самостійного розв'язку.....	399
Практичні завдання.....	401
Ситуація для аналізу.....	403
ТЕМА 6. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИХОДУ ПІДПРИЄМСТВА НА	
ЗОВНІШНІЙ РИНОК.....	405
Тестові питання для самоконтролю.....	405
Приклади розв'язку задач.....	420
Задачі для самостійного розв'язку.....	428
Практичні завдання.....	432
ТЕМА 7. ЦІНОУТВОРЕННЯ У ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ	
ДІЯЛЬНОСТІ.....	435
Тестові питання для самоконтролю.....	435
Приклади розв'язку задач.....	446
Задачі для самостійного розв'язку.....	486

ТЕМА 8. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ	
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	506
Тестові питання для самоконтролю.....	506
Приклади розв'язку задач.....	511
Задачі для самостійного розв'язку.....	529
ТЕМА 9. СПІЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО.....	532
Тестові питання для самоконтролю.....	532
Відповіді на тестові питання для самоконтролю.....	543
Інкотермс-2010.....	548
Україно-російсько-англійський словник зовнішньоекономічних термінів.....	599
Список літературних джерел.....	658
Додаткові Інтернет-джерела в сфері зовнішньоекономічної діяльності.....	674